

Mareks Kilups
Eksperts
Eksperta sertifikāts Nr. 241,
Izsniegts 24.07.2024, derīgs līdz 23.07.2027.

Rīga, 2024

*Dokumenta datums ir
elektroniskās parakstīšanas datums*

Atzinuma Nr. 2024-09

**Eksperta atzinums par derīgo izrakteņu ieguves
smilts atradnē “Vēveri 2” ietekmi**
(saskaņā ar 30.09.2010. Ministru kabineta noteikumiem Nr. 925).

1. Biotopu grupa, suga vai sugu grupa, par kuru sniedz atzinumu.

Putni.

2. Pētāmās teritorijas apsekošanas datums un meteoroloģiskie apstākļi, apsekošanas ilgums, atrašanās vieta (kadastra numurs, adrese, platība) un izpētes metodes (piemēram, transektes, randomizēta parauglukum izvēle, fotofiksācija, maršruta iezīmēšana ar ģeogrāfiskās pozicionēšanas sistēmu).

Teritorija apsekota 20.06.2024. (naktsputnu uzskaitē, klausoties, kā arī izmantojot putnu provocēšanu ar balss ierakstiem)

Meteoroloģiskie apstākļi: daļēji apmācies, mēreni silts +13°C, lēns R vējš (3,5m/s). Teritorijas apsekošanas ilgums - 45 min.

Teritorija apsekota 11.07.2024.

Meteoroloģiskie apstākļi: sāk liņāt, tādēļ putnu uzskaitē nepiemērotu laikapstākļu dēļ pārtraukta. Teritorijas apsekošanas ilgums - 45 min.

Teritorija apsekota 19.07.2024.

Meteoroloģiskie apstākļi: daļēji apmācies, mēreni silts +15°C, lēns ZR-Z vējš (3m/s). Teritorijas apsekošanas ilgums - 2 stundas un 15 min.

Nekustamais īpašums “Vēveri” (kadastra nr. 8096 007 0005), Stopiņu pagasts, Ropažu novads.

SIA EU Temporalis, Reģ. Nr. 55403042761, Dēļu iela 4, Rīga, LV-1004

ŠIS DOKUMENTS IR PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Veikts pašreizējās dzīvotnes piemērotības novērtējums putniem, tostarp veikta naktsputnu uzskaitē.

Pārvietošanās maršruts fiksēts, ierakstot ar GPS uztvērēju (Pielikums, 1. karte). Fiksētas visas apsekošanas laikā pamanītās putnu sugas.

Ārpus apsekošanas dabā, apkopota un izvērtēta teritorijas vēsturiskā putnu novērojumu informācija.

3. Teritorijas statuss atbilstoši aizsargājamām dabas teritorijām noteiktajam statusam (piemēram, mikroliegums, dabas liegums, dabas parks, nacionālais parks), aizsargājamās teritorijas funkcionālā zona, kurā atrodas pētāmā teritorija, ja tā atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā.

Teritorija neatrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā. 2,2 km attālumā uz DR no apskatāmās teritorijas atrodas dabas parks "Doles sala".

Aptuveni 2 km attālumā, otrpus Getliņu atkritumu izgāztuvei un Getliņu purvam atrodas mikroliegums, kas izveidots ūpja (Bubo bubo) aizsardzībai.

4. Atzinuma sniegšanas mērķis (piemēram, mikrolieguma izveidošana, dabas aizsardzības plāna izstrāde, detālplānojuma izstrāde, atzinums saskaņā ar normatīvo aktu prasībām, plānotās darbības vai pasākuma izvērtējums).

Teritorijā un tās apkārtnē ligzdojošo putnu populāciju apzināšana, izmantojot lauka novērojumu metodes un apkopojot informāciju par iepriekš veiktajiem novērojumiem. Teritorijā plānota derīgo izrakteņu ieguve smilts atradnē.

5. Vispārīgs pētāmās teritorijas apraksts, arī informācija par teritorijas reljefu un mikroreljefu, hidroloģisko režīmu, sastopamajiem biotopiem un attiecīgās grupas sugām, kā arī apsaimniekošanu (arī informāciju par teritorijas vēsturisko apsaimniekošanu, ja tāda zināma), norādot dabisko, daļēji dabisko un antropogēnas izcelsmes platību īpatsvaru.

Apskatāmā teritorijas lielāko daļu veido daļēji aizaudzis izcirtums, saglabātas atsevišķas vai grupās augošas priedes, dienvīdu un ziemeļu daļā lapu koku audzes (lielākoties bērzi, apses), bet perifērijā arī fragmentāras pļavas. Teritorijas reljefs izteikti viļņains. Daudzviet teritorijā veiktas vidi degradējošas darbības kā rakšana, augsnes virskārtas noņemšana, izbraukāšana, atkritumu izgāšana u.c.

6. Īss piegulošās teritorijas raksturojums.

Apkārtējā teritorija kopumā līdzena. Tuvākajā apkārtnē daudz intensīvi izmantotu

SIA EU Temporalis, Reģ. Nr. 55403042761, Dēļu iela 4, Rīga, LV-1004

ŠIS DOKUMENTS IR PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

nogabalu ar spēcīgu antropogēnu ietekmi, dažāda veida industriālu objektu. Kā ietekmējušos uz apskatāmās teritorijas putnu faunu jāizceļ Getliņu atkritumu poligons, kas atrodas tieši uz A no analizētās vietas. DR no tās ir Kaudzišu iela ar intensīvu (pārsvarā kravas transporta) satiksmi, bet aiz tās ir viena no aktīvākajām dzelzceļa līnijām Latvijā. Kadastra vienībā, kas atrodas tieši uz Z, jau šobrīd notiek derīgo izrakteņu (smilts) ieguve. Ap apskatāmo teritoriju ir arī vairāki individuālās apbūves nogabali, tāpat arī neapbūvētas platības – gan pļavas, gan mežs, taču arī šīs dzīvotnes ir no putnu viedokļa ļoti ietekmētas.

Cauri nogabalam ved aktīvi lietots autoceļš, kas tiek izmantots smilts izvešanai no darbībā jau esošās smilts ieguves vietas blakus esošajā kadastra vienībā.

7. Konstatētās īpaši aizsargājamās sugas vai sugu grupas un to izplatības īpatnības, norādot izmantotos informācijas avotus, noteikšanas metodiku un vērtēšanas kritērijus, kā arī esošie un potenciālie (ja tos iespējams identificēt) apdraudošie faktori apsekotajā teritorijā un to ietekmes vērtējums.

Teritorija apsekota putnu ligzdošanas sezonā (jūnijs-jūlijs) un labos laikapstākļos, kad vairums ligzdojošo aizsargājamo putnu sugu ir viegli konstatējamas.

Teritorijas apsekošanas laikā nav konstatēta aizsargājamo putnu sugu ligzdošana, lai gan apskatītie biotopi vismaz daļēji varētu būt piemēroti dažām no tām, piemēram, brūnajai čakstei (*Lanius collurio*), mazajam svilpim (*Carpodacus erythrinus*), iespējams, arī sila cīrulim (*Lullula arborea*). Naktsputnu uzskaitē lielākais fokuss vērsts uz griezi (*Crex crex*), kas varētu ligzdot apskatāmajai teritorijai līdzās esošajos nogabalos, un vakarlēpi (*Caprimulgus europaeus*). Neviena no iepriekš minētajām sugām teritoriju apsekojot netika konstatēta, ko visticamāk var skaidrot ar lielo traucējuma ietekmi.

Kopumā par šo teritoriju ir maz vēsturisko putnu novērojumu un tie, visdrīzāk, nav saistīti ar ligzdošanu. Tuvumā regulāri uzturas neligzdojoši baltie stārķi (*Ciconia ciconia*), kas barojas Getliņu atkritumu poligonā (23 putni novēroti arī apsekojot teritoriju). Apkārtņē šī paša gada maijā ir novērota brūnā čakste, tomēr pārāk tālu, lai konkrētā putna, pieņemot, ka tas varētu būt ligzdotājs, teritorija iestieptos analizētajā teritorijā. Šī paša gada augustā tieši teritorijā ir novērots ķīķis (*Pernis apivorus*), ko novērotāja vērtējusi kā neligzdotāju (iespējams, migrācijā esošu) putnu. Teritorijas apsekošana jūlijā neradīja iespaidu par tās potenciālu plēsīgu sugu ligzdošanai.

Jebkuru aizsargājamo putnu ligzdošanu vēl mazāk iespējamu padara spiediens no kraukļiem (*Corvus corax*) un citiem vārnveidīgajiem, kas teritorijā uzturas lielā skaitā, tāpat kā citur Getliņu atkritumu poligona tuvumā. Apskatītajā kadastra vienībā atrodas arī lapsu kolonija, dzīvnieki novēroti arī apsekošanas laikā, līdz ar to plēsēju spiediens uz iespējamajiem ligzdojošajiem putniem šeit ir sevišķi liels.

SIA EU Temporalis, Reģ. Nr. 55403042761, Dēļu iela 4, Rīga, LV-1004

ŠIS DOKUMENTS IR PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Otrpus Getliņu atkritumu izgāztuvei un Getliņu purvam atrodas vēsturiska ūpja (*Bubo bubo*) ligzdošanas teritorija (mikroliegums). Pierādīts, ka ūpis barojies Getliņu atkritumu poligonā, tomēr šobrīd teritorija ir neapdzīvota (Daknis, 2024).

Nemot vērā, ka teritorijā aizsargājamo putnu sugu ligzdošana nav konstatēta, plānotās saimnieciskās darbības veikšanai nebūtu ietekme uz aizsargājamo putnu sugu populācijām.

8. Konstatētie Latvijā un Eiropas Savienībā īpaši aizsargājamie biotopi, biotopi ar specifiskām izplatības īpatnībām Latvijā un konstatēto biotopu kvalitāte, norādot izmantotos informācijas avotus, noteikšanas metodiku un vērtēšanas kritērijus, kā arī esošie un potenciālie (ja tos iespējams identificēt) apdraudošie faktori apsekotajā teritorijā un to ietekmes vērtējums.

Aizsargājamie biotopi nav vērtēti.

9. Citas apsekotās teritorijas bioloģiskās daudzveidības un ainavas saglabāšanai nozīmīgas vērtības, piemēram, dižkoki, veci koki, alejas, zinātniski nozīmīgas sugu atradnes.

Nav vērtēts.

10. Pētāmās teritorijas aizsargājamo dabas un ainavas vērtību labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanas prasības un darbības, lai uzlabotu konstatēto sugu un biotopu stāvokli un bioloģisko vērtību neatkarīgi no to aizsardzības statusa.

Īpaši pasākumi aizsargājamo putnu sugu populāciju stāvokļa uzlabošanai un to dzīvotņu atjaunošanai un uzturēšanai izvērtējamajā teritorijā nav nepieciešami.

11. Secinājumi par plānotās darbības vai pasākuma ietekmi uz konstatēto sugu un biotopu stāvokli un bioloģisko vērtību, kā arī uz piegulošo teritoriju un nosacījumi darbības vai pasākuma veikšanai.

Atzinuma sagatavošanai esmu apsekojis Nekustamo īpašumu "Vēveri" (kadastra nr. 8096 007 0005) un tā apkārtni, kā arī caurskatījis pieejamos datus par šīs vietas putnu faunu.

Secinu, ka teritorija un tās tuvākā apkārtnē nav nozīmīga aizsargājamo putnu dzīvotne. Plānotie darbi negatīvu ietekmi uz aizsargājamām putnu sugām neradīs.

SIA EU Temporalis, Reģ. Nr. 55403042761, Dēļu iela 4, Rīga, LV-1004

ŠIS DOKUMENTS IR PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas 2009/147/EK par savvaļas putnu aizsardzību, 5. pantu, atradnes sagatavošanai nepieciešamā atmežošana, kā arī krūmāju un zālāju biomasas novākšana veicama ārpus putnu ligzdošanas laika, kurš konkrētajā vietā nosakāms kā laikposms no 1. aprīļa līdz 30. jūnijam. Tādējādi tiks novērsta teritorijā ligzdojošo savvaļas putnu, netakarīgi no to aizsardzības statusa, ligzdu iznīcināšana darbu laikā.

Karjera ekspluatācijas laikā rekomendēts izvairīties no stāvu (90-70 grādi) smilts atsegumu veidošanas. Šādi atsegumi ir piemērota ligzdošanas vieta (Pelletier et al. 2022) krastu čurkstei (*Riparia riparia*), kura tajos rok alas, attiecīgi pastāv risks karjera izstrādes procesā iznīcināt apdzīvotas ligzdas.

Izmantotie informācijas avoti

- Ministru kabineta noteikumi Nr. 925
- Ortofoto kartes pamatne. 8. cikls. LĢIA.
- BalticMaps karšu vietne. Jāņa sēta.
- Putnu novērojumu dati no DAP sistēmas "Ozols".
- Putnu novērojumu dati no sistēmas Dabasdati.
- Daknis, P. 2024. Mutiska informācija par ūpju populācijas stāvokli.
- *European Environment Agency. 2020. Deliveries for Report on progress and implementation (Article 12, Birds Directive).*
- *Pelletier, N., Arndt, J., Darvill, R., & Cyr, M. A. (2022). Natural and human-made nesting habitat use by Bank Swallow (Riparia riparia) in Canada. The Canadian Field-Naturalist, 136(3), 228-236.*

Mareks Kilups

Eksperts, sugu grupa "putni"

Eksperta sertifikāts Nr. 241,

Izsniegts 24.07.2024, derīgs līdz 23.07.2027.

Atzinums parakstīts elektroniski

Atzinums sastāv no 6 lpp.

Atzinums sagatavots SIA Estonian, Latvian & Lithuanian Environment

SIA EU Temporalis, Reģ. Nr. 55403042761, Dēļu iela 4, Rīga, LV-1004

ŠIS DOKUMENTS IR PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Pielikums:

1. karte. Pārvietošanās maršruts apsekotajā teritorijā (19.07.2024.).

2. karte. Teritorijas kartoshēma ar kadastra robežām.

SIA EU Temporalis, Reģ. Nr. 55403042761, Dēļu iela 4, Rīga, LV-1004

ŠIS DOKUMENTS IR PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU